

Stichting Nationale Milieudatabase

Release: Versie 1.0

Datum en plaats: Rijswijk, 9 september 2022

Protocol Initiatiefnemer categorie 3 productkaarten GWW

Afkomstig van: Stichting NMD

Bestemd voor: Initiatiefnemers/Oprachtgevers, (LCA-)adviesbureaus en stichting NMD

Inhoudsopgave

1. Scope van het protocol en doeleinden categorie 3 data	3
2. Instructie en verantwoordelijkheden initiatiefnemer en Stichting NMD	4
Figuur 1 Proces van milieudata tot NMD-productkaart	3
Tabel 1. Instructies voor initiatiefnemers & Stichting NMD per fase	5

1. Scope van het protocol en doeleinden categorie 3 data

Inleiding

Om te komen tot consistente categorie 3 data over de milieu impact van specifieke producten en processen is een initiatiefnemer nodig voor het opstellen van de onderliggende LCA. In dit protocol worden de instructies, taken & verantwoordelijkheden van de initiatiefnemer en stichting NMD beschreven, zodat duidelijk is wat er van de initiatiefnemer wordt verwacht en wat zij van stichting NMD mag verwachten.

Scope

In de onderstaande figuur 1 is het huidige proces van opstellen, invoeren en beheren van categorie 3 data weergegeven met daarna een korte uitleg per processtap. Het voorliggende protocol heeft betrekking op de groen gearceerde procesfase in figuur 1.

Figuur 1 Proces van milieudata tot NMD-productkaart

Beoogde toepassing van categorie 3 data voor de GWW vanuit initiatiefnemers

Centraal in het gebruik van de categorie 3 productkaarten voor de GWW staat het ontwerpen en inkopen op basis van MKI-waarde. Hierbij worden de categorie 3 productkaarten ingezet voor drie doeleinden:

1. **Bepalen van boven- en ondergrens van de MKI voor de gunningswaarde in aanbestedingen**
MKI is steeds vaker een doorslaggevend criterium om het werk te gunnen. Behoeftte aan actuele en volledige basisdata (inclusief een bij het product passend verwerking-scenario's einde leven omdat die soms van grote invloed is op de MKI) met brede differentiatie; zowel gemiddeld, als duurzaam en juist met een grote milieubelasting. Voor de ondergrens is inzicht benodigd in de meest duurzame variant en voor de bovengrens, om te bepalen of de bovengrens een knock-out criterium moet worden, zowel de gemiddelde als de worst case variant relevant zijn. Zodoende kan er niet teruggevallen worden op data uit de database die veel gunstiger is dan in de praktijk wordt toegepast.
2. **Basis voor categorie 1 & 2 LCA's en verificatie en validatie, en eerste verkenning voor product category rules (PCR)**
Een groot deel van de project-MKI wordt door de opdrachtnemers bepaald op basis van eigen categorie 1 LCA's. De categorie 3 data vormen een kwaliteitsreferentie voor categorie 1/2 data en bieden een basis voor verificatie en validatie. Categorie 1 & 2 data moeten vergelijkbaar zijn met categorie 3 data, en verschillen in milieu-impact moeten verklaarbaar en/of bespreekbaar worden doordat categorie 3 data goed onderbouwd is. De gehanteerde uitgangspunten kunnen mogelijk als eerste verkenning in de vorm van een beginnende openbare set aan uitgangspunten gebruikt worden bij het opstellen van uitgangspuntennotities en/of PCR's.
3. **Ondersteunend in opstellen van eigen beleid en eisen GWW-markt, en als referentie voor duurzaamheidswinst**
De categorie 3 data moet ondersteunend zijn in het stellen van prioriteiten, afwegen van varianten, in het identificeren van kansen tot verduurzaming en stimuleren van innovatie door marktpartijen op basis van de zwaartepuntanalyse. Daarnaast vormt de categorie 3 data als referentie/baseline om de milieuwinst te bepalen.

2. Instructie en verantwoordelijkheden initiatiefnemer en Stichting NMD

Voor de onderstaande fases die productkaarten doorlopen zijn de taken en verantwoordelijkheden van de stichting NMD, initiatiefnemer & uitvoerder beschreven. Deze taken en verantwoordelijkheden zijn tot stand gekomen in samenwerking met overheidsinstanties die ervaring hebben met het initiëren, opstellen en beheren van categorie 3 productkaarten.

Stichting NMD: Naast de beheerder van categorie 3 productkaarten is stichting NMD de regisseur voor het opstellen, publiceren, en updaten van categorie 3 productkaarten. Stichting NMD verzamelt en bundelt de initiatieven en feedback vanuit de markt via verschillende kanalen, en voert het project om categorie 3 productkaarten op te stellen en/of te updaten namens de initiatiefnemer uit door een projectleider aan te stellen en opdrachtgever te zijn. Stichting NMD stelt, in overleg met de initiatiefnemer, selectiecriteria voor uitvoerende partijen op en zorgt voor selectie en contractering.

Initiatiefnemer: Is een partij die het initiatief neemt om nieuwe categorie 3 productkaarten op de laten stellen. De initiatiefnemers voor categorie 3 productkaarten zijn beperkt tot overheidsinstanties. Om daadwerkelijk te komen tot nieuwe / gewijzigde categorie 3 productkaarten is de initiatiefnemer verantwoordelijk voor een aantal taken & instructies, welke in Tabel 1 nader worden toegelicht. Het enkel informeren van stichting NMD is onvoldoende om te komen tot nieuwe / gewijzigde categorie 3 productkaarten.

Uitvoerende partij: Uitvoerende partij van de opdracht, welke in de meeste gevallen een LCA-/Ingenieursbureau met GWW expertise is.

De taken & verantwoordelijkheden voor de **initiatiefnemer** en **stichting NMD** zijn per fase opgesomd in Tabel 1. Per fase volgt de desbetreffende partij de taak op en neemt haar verantwoordelijkheden om te borgen dat er wordt voldaan aan de datakwaliteit categorie 3 productkaarten (zie voor meer informatie Protocol Opstellen en Peer reviewen¹) om te voorzien in de “Beoogde toepassing van categorie 3 data voor de GWW”, welke beschreven is in hoofdstuk 1.

---

¹ <https://milieudatabase.nl/verplichte-documentatie-categorie-3-data/>

Tabel 1. Instructies voor initiatiefnemers & Stichting NMD per fase

Fase	Taken en Instructies & Verantwoordelijkheden
Initiatiefase	<p>Feedback / Witte vlekken</p> <p>Stichting NMD</p> <ul style="list-style-type: none"> Nagaan van witte vlekken/ontbrekende materialen door middel van een analyse (gelet op de eisen aan de productkaarten uit het Protocol Opstellen en Peer Reviewen Categorie 3 productkaarten GWW²). De uitkomsten van de analyse worden voorgelegd aan initiatiefnemer om te besluiten tot het overgaan voor het opstellen van een nieuwe productkaart. Fouten/inconsistenties binnen productkaarten (bijv. een onverklaarbare hoge MKI of afwijkende eenheid) <p>Verantwoordelijkheid stichting NMD: De feedback verzamelen en verwerken in een opdrachtverstrekking ter verbetering van de database.</p> <p>Initiatiefnemer: Feedback verzamelen omtrent de bestaande productkaarten en/of ontbrekende productkaarten uit de eigen organisatie en/of marktpartijen die in opdracht van de initiatiefnemer werken (voorbeeld: ProRail erkende spooraannemers en Tunnelalliantie). De feedback op de productkaarten en de database kan uit de volgende onderwerpen bestaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ontbrekende productkaarten / witte vlekken (bijv. een veel gebruikt materiaal staat niet in de database) Verouderde productkaarten (bijv. een samenstelling of een verwerkingsscenario is achterhaald) Ontbrekende informatie/toelichting bij productkaarten (bijv. mist de schalingsinformatie of informatie omtrent de gehanteerde afmetingen) <p>Verantwoordelijkheid initiatiefnemer: De feedback te delen met de NMD.</p> <p>Controleren productkaarten in behandeling en varianten</p> <p>Stichting NMD: beheren van de lijst met productkaarten, inclusief productkaarten in onderzoek / aanpassing / aanvulling en coördineren met de verschillende initiatiefnemers van de categorie 3 productkaarten. Zie hoofdstuk "Categorie 3 productkaarten in behandeling" uit het "Protocol Opstellen en Peer Reviewen categorie 3 productkaarten GWW³"</p> <p><i>Verantwoordelijkheid ligt bij zowel stichting NMD als bij initiatiefnemer (in samenspraak) om te beoordelen of de productkaarten op de lijst van invloed zijn op de opdracht en/of er een afstemmingsoverleg met andere partij nodig is.</i></p> <p>Stichting NMD: Analyseren van reeds bestaande varianten van productkaarten en/of besluiten van het aanpassen van een bestaande productkaart i.p.v. een nieuwe aanmaken om het aantal unieke deelproducten te beperken. Indien er overlap is, dient dit te worden afgestemd met de eigenaar van de bestaande productkaarten.</p> <p><i>Verantwoordelijkheid ligt bij zowel stichting NMD als bij initiatiefnemer (in samenspraak) om af te stemmen in de keuze van een (1) nieuwe kaart, (2) aanpassen van een bestaande kaart of (3) vervangen van een bestaande kaart (oude kaart verwijderen).</i></p> <p>Stichting NMD: Keuze maken om een productrapport uit te breiden of een nieuw rapport op te stellen op basis van grootte van het aantal kaarten, logische categorieën die aansluiten bij de praktijk en indeling van hoofdstukken in de NMD database.</p> <p>Initiëren van de opdracht, projectmanagement en opdrachtverstrekking</p> <p>Initiatiefnemer & Stichting NMD gezamenlijk: afwegen of de NMD-raamovereenkomst met de LCA bureaus de vereiste (GWW) expertise en wensen afdekt.</p> <ul style="list-style-type: none"> Zo ja; de opdrachtverstrekking via stichting NMD laten verlopen Zo nee, dan dient de initiatiefnemer 2 opdrachtverstrekkingen te verzorgen: <ul style="list-style-type: none"> (1) opdrachtverstrekking voor de inzet van gespecialiseerde bureaus met GWW en LCA-kennis uit het netwerk van de opdrachtgever, welke geen onderdeel zijn van de NMD-raamovereenkomst. Onderdeel van de opdrachtverstrekking dient een verplichte samenwerking met stichting NMD te bevatten.

² <https://milieudatabase.nl/verplichte-documentatie-categorie-3-data/>

³ <https://milieudatabase.nl/verplichte-documentatie-categorie-3-data/>

	<ul style="list-style-type: none"> ○ (2) opdrachtverstrekking (indien gewenst via stichting NMD) voor de inzet van LCA-bureaus uit de NMD raamovereenkomst voor het (eventueel) opstellen van het LCA-rapport, de review als de invoer te borgen. Hierbij is het belangrijk in het kader van de consistentie dat de protocollen en werkwijzen vanuit stichting NMD meegegeven worden. <p>De initiatiefnemer dient zorg te dragen dat alle taken en verantwoordelijkheden uit dit protocol worden uitgevoerd door de initiatiefnemer zelf danwel stichting NMD, inclusief benodigd budget voor projectmanagement en databeheer door stichting NMD.</p> <p>Initiatiefnemer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formuleren van duidelijke wensen (t.a.v. het eindresultaat) voor de opdrachtformulering • Budget (op basis van een raming van stichting NMD) & opdracht aan stichting NMD • Accorderen van de opdrachtformulering <p>Stichting NMD:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ramen van de (project)kosten voor het opstellen van categorie 3 data • Opdrachtformulering inclusief "Protocol Opstellen en Peer reviews" en "Format rapport Categorie 3 data GWW"⁴, waarbij de uitvoerder(s) naast LCA-kennis ook GWW-kennis dienen te hebben. Deze GWW-kennis dient in de opdrachtformulering te worden gespecificeerd en als selectiecriteria te zijn opgenomen door stichting NMD. Denk hierbij aan: <ul style="list-style-type: none"> ○ Specificaties en samenstellingen van materialen/producten inclusief afmetingen ○ Aanleg en sloopscenario's • Beheren en updaten van de Lijst met productkaarten in behandeling. Zie hoofdstuk "Categorie 3 productkaarten in behandeling" in het Protocol opstellen en peer reviews categorie 3 productkaarten GWW. <p>Verantwoordelijkheid Stichting NMD: zorgen dat er 1 of meerdere partijen zijn aangehaakt die in deze benodigde informatie kan voorzien.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanstellen projectleider intern binnen of namens de stichting NMD, die het project voor de initiatiefnemer leidt en coördineert (regierol). • Selectiecriteria uitvoerders opstellen en partijen beoordelen • Opdrachtverstrekking door selectie erkende LCA-uitvoerder en partijen met GWW-kennis en Peer Reviewer.
Data verzamelen	<p>Stichting NMD:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het opdracht geven aan een uitvoerende partij om een LCA inventarisatie uit te voeren om vervolgens categorie 3 productkaarten op te kunnen stellen / aan te passen. • Het inplannen van een voortgangsoverleg tussen initiatiefnemer en stichting NMD. Vragen die hier o.a. aan bod komen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ligt de uitvoering nog op schema? ○ Tegen welke problemen loopt de uitvoerende partij aan? ○ Waarmee kan de initiatiefnemer helpen/ ondersteunen? <p>Initiatiefnemer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanwezig zijn en input leveren bij het voortgangsoverleg met stichting NMD • Voorbereiding kick-off door de initiatiefnemer: alle relevante (LCA) informatie die aanwezig is in eigen organisatie en/of netwerk ophalen en verzamelen, en vervolgens delen met uitvoerende partij en stichting NMD <ul style="list-style-type: none"> ○ Specificaties en samenstellingen van materialen/producten inclusief afmetingen ○ Aanleg en sloopscenario's ○ Verwerkingsscenario ○ (Functionele) eenheid ○ Levensduur ○ Eerder opgestelde LCA-rapporten <p>Verantwoordelijkheid Initiatiefnemer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Binnen haar eigen organisatie en/of netwerk toetst of deze informatie of de gebruikte informatie/data representatief is voor de materialen/producten, zoals toegepast in de projecten.

⁴ <https://milieudatabase.nl/verplichte-documentatie-categorie-3-data/>

<p>LCA opstellen en peer reviewen</p>	<p>Stichting NMD:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beheren en updaten van de Lijst met productkaarten in behandeling indien er tijdens het uitvoeren van de opdracht blijkt dat er meer productkaarten worden uitgewerkt dan bij de opdrachtverstrekking is voorzien. Zie hoofdstuk “Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.” in het Protocol opstellen en peer reviewen categorie 3 productkaarten GWW⁵. • Het inplannen van een voortgangsoverleg tussen initiatiefnemer en stichting NMD. Vragen die hier o.a. aan bod komen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ligt de uitvoering nog op schema? ○ Tegen welke problemen loopt de uitvoerende partij aan? ○ Waarmee kan de initiatiefnemer helpen/ ondersteunen? ○ Is het de uitvoerende partij gelukt feedback op (LCA) informatie en conceptrapport goed te verwerken? <p>Initiatiefnemer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanwezig zijn en input leveren bij het voortgangsoverleg met stichting NMD • Interne review rapporten binnen eigen organisatie / netwerk van de leden omtrent de kwaliteit en volledigheid (alvorens de peer review): <ul style="list-style-type: none"> ○ Uitgangspunten moeten transparant en verifieerbaar zijn vastgelegd, zodat deze eventueel door de eigen organisatie en/of netwerk getoetst kunnen worden. ○ Opgeleverde LCA rapporten moeten zelfstandig leesbaar zijn. Niet alle lezers zijn gebruikers van DuboCalc en/of hebben toegang tot de NMD. De rapporten moeten voor lezers met beperkte technische expertise van het onderwerp en lezers met beperkte LCA-kennis leesbaar zijn. • Terugkoppeling feedback op het rapport <p>Stichting NMD: Toezien op uitvoering van de opdracht door de uitvoerder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overeenstemming tussen LCA-opsteller en initiatiefnemer omtrent aanstelling peer reviewer (vanuit de vaste pool van LCA-bureaus voor categorie 3) • Nagaan of het beoogd (deel)resultaat naar tevredenheid en binnen de gestelde deadlines is behaald • Nagaan wat de uitkomsten van de Peer review zijn • Akkoord voor het opgestelde rapport en uitgevoerde peer review • NMD informeren dat productkaarten in rapportvorm zijn opgesteld, welke opgenomen dienen te worden in de NMD database.
<p>Data aanmelden en invoeren</p>	<p>Stichting NMD: Toezien op invoer door de LCA-opsteller. Hierbij wordt op de volgende zaken toezicht gehouden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Status van de invoer <ul style="list-style-type: none"> ○ Periodiek opvragen van de status van de invoer (nog niet ingevoerd, gedeeltelijk ingevoerd, ingevoerd excl. review invoer, ingevoerd incl. review invoer) • Doorlooptijd <ul style="list-style-type: none"> ○ Zorgen dat er maximaal 2 werkweken tussen de afronding van het LCA-rapport en de invoer zit ○ Zorgen dat er maximaal 2 werkweken tussen de afronding van de invoer en de review op de invoer zit door de peer reviewer.
<p>Data reviewen en publiceren</p>	<p>Stichting NMD: Projectleider aangesteld door NMD ziet toe op de review en publicatie proces door stichting NMD (Status & Doorlooptijd)</p> <p>Stichting NMD:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Contact met rekeninstrumenthouders omtrent publicatie in de NMD • Publiceren van nieuwe en/of geactualiseerde productkaarten • Deactiveren van (verouderde) productkaarten • Controle intern of de gepubliceerde categorie 3 productkaarten van de lijst “productkaarten in behandeling” zijn verwijderd. • Opstellen en verspreiden van de communicatie omtrent gewijzigde/nieuw opgestelde productkaarten richting marktpartijen (Opdrachtgevers, Bouwers, Advies -en ingenieursbureaus, rekeninstrumenthouders etc.)

⁵ <https://milieudatabase.nl/verplichte-documentatie-categorie-3-data/>

	<p>Initiatiefnemer: Wanneer de kaart gepubliceerd is, neemt Initiatiefnemer de actie op zich om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verspreiden van de door Stichting NMD opgestelde communicatie omtrent gewijzigde/nieuw opgestelde productkaarten richting de specifieke stakeholders van de initiatiefnemer. <p>Stichting NMD: Afronding van de opdracht</p>
Data gebruiken en beheren	<p>Initiatiefnemer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Feedback verzamelen omtrent de bestaande productkaarten en/of ontbrekende productkaarten uit de eigen organisatie en/of marktpartijen die in opdracht van de initiatiefnemer werken (voorbeeld: ProRail erkende spooraanneemers en Tunnelalliantie). De feedback op de productkaarten en de database kan uit de volgende onderwerpen bestaan: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ontbrekende productkaarten / witte vlekken (bijv. een veel gebruikt materiaal staat niet in de database) ○ Verouderde productkaarten (bijv. een samenstelling of een verwerkingsscenario is achterhaald) ○ Ontbrekende informatie/toelichting bij productkaarten (bijv. mist de schalingsinformatie of informatie omtrent de gehanteerde afmetingen) <p>Stichting NMD:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Initiatief nemen, in samenspraak met initiatiefnemer(s), tot actualisatie • Toezien op het correct gebruik van de categorie 3 productkaarten (in rekeninstrumenten) • Nagaan van witte vlekken/ontbrekende materialen door middel van een analyse (gelet op de eisen aan de productkaarten uit het Protocol Opstellen en Peer Reviewen Categorie 3 productkaarten GWW) • Fouten/inconsistenties binnen productkaarten (bijv. een onverklaarbare hoge MKI of afwijkende eenheid) <p>Verantwoordelijkheid Stichting NMD: <i>Uitvoeren van de actualisatie van data en het verwijderen van verouderde data.</i></p> <p>Verantwoordelijkheid Initiatiefnemer: <i>Verstrekken van een beheertoeslag per project ten behoeve van het gebruik en beheer van de data/productkaarten en feedback tot actualisatie van productkaarten te delen met stichting NMD.</i></p>